

**PROIECT MANAGERIAL
PRIVIND EXERCITAREA ATRIBUȚIILOR SPECIFICE
FUNȚIEI DE PREȘEDINTE AL SECȚIEI DE
CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL A
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE**

**Candidat
Judecător Elena Diana Tămagă**

2024

CAPITOLUL I

CONTEXT, MISIUNE ȘI VIZIUNE

Prezentul proiect managerial are în vedere contextul general al sistemului judiciar românesc în cadrul căruia, Înalta Curte de Casație și Justiție, (în continuare ICCJ) constituie pilonul central, cheia de boltă a sistemului jurisdicțional românesc, cu un accent deosebit pe ideea adaptării rapide, eficiente și flexibile la nevoile emergente ale Secției de contencios administrativ și fiscal a instanței supreme, fie că este vorba despre situația deficitară a resurselor umane sau despre fluctuații legislative continue cu impact asupra activității judiciare și previzibilității actului de justiție.

O serie de propuneri de modificări legislative recente au creat serioase îngrijorări cu privire la deteriorarea statutului magistratului, care include și o componentă financiară și afectarea principiului independenței judecătorilor, consacrat de art. 124 alin. (3) din Constituție, prin nesocotirea aspectelor statuate în jurisprudența Curții Constituționale, jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și în documente internaționale adoptate de către Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni.

În acest context general dificil, Secția de contencios administrativ și fiscal a fost chemată să răspundă unor dificultăți majore la nivelul resurselor umane, din cauza unui val masiv de pensionări.

Dacă noua reglementare a pensiei de serviciu a asigurat conservarea acestor garanții constituționale, inițierea procesului legislativ în materia legii salarizării a generat noi elemente de îngrijorare, cu atât mai mult cu cât preluarea rolului de ordonator principal de credite de către instanța supremă a plasat-o în centrul acestor frământări, iar Secția de contencios administrativ și fiscal (*în continuare SCAF*) este chemată să soluționeze o mare parte din litigiile în creștere exponențială privind drepturile salariale ale magistraților.

În acest context, prezentul proiect a fost construit în jurul ideii de a transforma provocările în oportunități de îmbunătățire și progres. De asemenea, consider că problemele nu pot fi soluționate dacă rămân ascunse și că nesesizarea unei probleme nu face decât să te îndepărteze de soluție.

Din perspectiva sistemului judiciar, Înalta Curte înseamnă nu doar ultimul grad de jurisdicție în ierarhia sistemului național al instanțelor judecătorești, dar și instanța care trebuie să aducă coerența acestuia, prin ***rolul de unificator al jurisprudenței***, care trebuie asigurat nu doar prin efectele obligatorii pentru toate celelalte instanțe ale unei părți a hotărârilor pronunțate de către instanța supremă (respectiv cele pronunțate de către completurile de RIL și HP), dar și, mai ales, prin forța argumentelor științifice, caracterul unitar și ***calitatea de ansamblu*** a jurisprudenței instanței supreme.

O justiție de calitate înseamnă și o justiție într-un *termen rezonabil*, iar întârzierile, fie ele în soluționarea litigiilor, fie în redactarea hotărârilor își pun în mod inevitabil amprenta asupra imaginii actului de justiție.

Atingerea unor standarde ridicate de performanță înseamnă profesionalism, competență, transparență, receptivitate față de nou și efortul concertat al celor implicați în activitatea instanței, la nivelul cunoașterii și remodelării mentalităților.

Proiectul de management pe care îl propun pornind de la direcțiile de acțiune definite în proiectul președintelui ICCJ, în limitele competențelor președintelui de secție, are ca și *coordonate: eficientizarea activității secției; calitatea actului de justiție; consolidarea rolului instanței supreme de unificator al practicii judiciare.*

Una dintre ideile în jurul cărora gravitează proiectul este aceea că cele mai multe probleme pot fi soluționate printr-o *comunicare* eficientă.

Președintele unei Secții este cel mai eficient canal de comunicare între organele de conducere ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (președinte, vicepreședinte, colegiu de conducere, ceilalți președinți de secții) și judecătorii Secției. În același timp, este un vector și un catalizator al bunei comunicări intra-instituționale, fiind în același timp un exponent și purtător de cuvânt al opiniei judecătorilor secției și un mediator între potențialele opinii contradictorii exprimate de aceștia, facilitând ajungerea la o soluție adoptată în mod transparent, care să îmbine armonios, în măsura posibilului, punctele de vedere exprimate, evitând crearea de tensiuni sau acumularea de nemulțumiri sau frustrări.

O relație de încredere între președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și președinții de secție constituie premisa unei delegări eficiente a atribuțiilor către șeful de secție, asigurându-se, astfel, un sistem de management participativ, funcționând pe principiul vaselor comunicante și evitându-se micro-managementul la nivelul președintelui și vicepreședintelui Curții.

Momentele dificile traversate de sistemul judiciar în ultimii doi ani au relevat un potențial de deteriorare a acestor relații colegiale și de deturnare a sensului dialogului colegial, ceea ce m-a făcut să consider o prioritate a acestui proiect eficiența comunicării.

Îmi propun să fiu un bun ascultător și un comunicator bun, care ascultă și distribuie informația, un președinte de secție deschis, muncitor și disponibil pentru alții, dispus la colaborare și la împărțirea atribuțiilor, asumându-și însă responsabilitatea, și care nu abuzează de autoritate și de încrederea colegilor, un coleg de echipă, care, fără a fi partinitor, susține ideile altora, onest, de încredere, sincer și etic.

Președintele de secție trebuie să constituie liantul care să asigure coeziunea colectivului și are cel mai important rol în crearea în secție a unui mediu incluziv, de echipă, productiv și orientat spre performanță și rezultate, atât individuale cât și colective. Îmi propun să practic un stil de management participativ, bazat pe

echilibru, armonie și echitate între colegi, prin care să contribuie la crearea unei atmosfere colegiale profesioniste și deschise, care să încurajeze exprimarea liberă a opiniilor, favorizând însă transmiterea în mediul public a ideii de unitate a corpului magistraților în jurul unor valori comune specifice statului de drept.

Dacă alegerea metodelor și tehnicilor de management optime care să răspundă cerințelor actuale de evoluție și reformare a ÎCCJ este atributul președintelui și celor doi vicepreședinți ai ÎCCJ, în acord cu cerințele reale de progres ale sistemului judiciar, planurile de măsuri propuse de fiecare dintre cei patru președinți de secții au implicații directe în consolidarea și implementarea unor practici manageriale obiective și transparente, la nivel de secție, în acord cu climatul organizațional general.

Pornind de la identificarea unui set de vulnerabilități în activitatea SCAF, propun un plan managerial bazat pe strategii flexibile și facil de realizat, pe care îndrăznesc să mi-l asum în virtutea unei experiențe profesionale complexe, inclusiv în plan managerial.

CAPITOLUL II

Prezentarea Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța supremă în ierarhia instanțelor judecătorești din România și are un rol fundamental în înfăptuirea actului de justiție la nivel național.

Potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (1) din Constituția României; „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”, iar potrivit alin. (3): „*Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale*”.

De asemenea, potrivit art. 20 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești potrivit competenței sale.

Exercitarea acestor funcții constituționale și legale este realizată la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție prin cele patru secții organizate în condițiile art. 21 alin.(2) și (3) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, respectiv Secția I civilă, Secția a II-a civilă, Secția penală și Secția de contencios administrativ și fiscal, cărora li se adaugă și Secțiile Unite, cu competențe proprii.

În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și completurile de 5 judecători.

II.1. Structura organizatorică

Structura organizatorică a Secției de Contencios Administrativ și Fiscal are la bază, în principal, următoarele prevederi legale:

- art.21 alin.(2) din Legea nr.304/2022 privind organizarea judiciară - „*Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în patru secții - Secția I Civilă, Secția a II-a Civilă, Secția Penală și Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, cu competență proprie.*”

- art.7 alin.(1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curții de Casație și Justiție din 14 martie 2023 (în continuare Regulament¹): *”Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din: președinte, 2 vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.”*

- art.51 din Regulament- „*Secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt încadrate cu judecători, magistrați - asistenți, personal auxiliar și personal conex, repartizați de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.*”

- art.52 alin.(1) din Regulament- „*Fiecare secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție este condusă de un președinte.*”

- art.79 din Regulament- *”În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează un corp de magistrați-asistenți, compus din prim-magistratul - asistent, magistrați-asistenți șefi și magistrați-asistenți, stabiliți prin statul defuncții.”*

- art.83 alin.(1) din Regulament- „*Magistrații-asistenți șefi din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt subordonați ierarhic președinților de secție.*”

- art.92 din Regulament - „*În cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție funcționează un corp de grefieri, format din prim-grefieri și grefieri, stabiliți prin statul de funcții.*”

II.2. Competența materială a Secției de contencios administrativ și fiscal și compunerea completurilor

Competența materială a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție este reglementată de dispozițiile art.23 și art. 25 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, dar și de alte acte normative speciale care prevăd

¹ Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.274 din 3 aprilie 2023, aprobat prin Hotărârea nr. 20 din 14 martie 2023 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

expres competența instanței de contencios administrativ în diverse materii, fie ca instanță de recurs, fie ca instanță de fond.

Potrivit dispozițiilor din legea de organizare judiciară, Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție judecă:

- recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege;
- recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecății a fost întrerupt în fața curților de apel;
- recursurile formulate împotriva hotărârilor prin care un alt complet al aceleiași secții a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale cu soluționarea excepției de neconstituționalitate;
- cererile de strămutare, conflictele de competență și orice alte cereri prevăzute de lege în orice alte materii date prin lege în competența sa.

Potrivit dispozițiilor legii contenciosului administrativ, Secția de contencios administrativ și fiscal, ca instanță de recurs, judecă recursurile exercitate împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel când au ca obiect anularea actelor administrative emise de autoritățile publice centrale și acte administrative fiscale care privesc taxe și impozite, contribuții, datorii vamale, precum și accesorii ale acestora cu o valoare de peste 3.000.000 de lei.²

De asemenea, în temeiul art. 15 alin. 18 din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează în complet de 5 judecători constituit în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal recursurile declarate împotriva hotărârilor primei instanțe pronunțate în acțiunea în anulare formulată împotriva actelor administrative emise în baza Legii nr. 136/2020.

Pentru unele acte administrative, legea specială prevede competența în primă și ultimă instanță a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Astfel, Secției de contencios administrativ și fiscal îi revine competența de a soluționa:

- contestațiile formulate împotriva hotărârilor cu caracter individual ale Plenului și secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor art.29 alin.6 din Legea nr. 305/2017 privind Consiliul Superior al Magistraturii³;
- acțiunile în anularea hotărârilor de revocare din funcție a membrilor Consiliului de administrație a Băncii Naționale a României (art. 33 alin. (9) din

² A se vedea art. 10 alin.1 și 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004

³ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1005 din 16 noiembrie 2022

Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României), acțiunile în anularea hotărârilor Consiliului de administrație a Băncii Naționale a României cu privire la o instituție de credit (art. 275 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului) și litigiile privind refuzul nejustificat al Băncii Naționale a României de a se pronunța, în termenele prevăzute de lege, cu privire la o cerere de autorizare care cuprinde toate datele și informațiile cerute potrivit prevederilor legale în vigoare (art.276 din același act normativ).

În exercitarea competenței materiale, în cadrul mecanismelor de unificare a practicii judiciare, potrivit dispozițiilor art. 519 și următoarele Cod procedură civilă, Secția de contencios administrativ și fiscal soluționează sesizările privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept care este de competența exclusiv a secției, ivite în procese aflate în curs de desfășurare și de care depinde soluționarea pe fond a cauzei.

În ceea ce privește alcătuirea instanței, în cursul anului 2023, au funcționat la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal 10 completuri de judecată în compunere de 3 judecători.

În compunerea completurilor de 5 judecători constituite la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție au participat 23 de judecători ai secției, din care 7 judecători ca membri titulari și 16 judecători, ca membri supleanți.

În compunerea completurilor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii au participat 35 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 1 raport.

În compunerea completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a participat un număr de 34 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 2 rapoarte.

De asemenea, în perioada de referință, a funcționat și *completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept format din președintele Secției de contencios administrativ și fiscal și un număr de 8 judecători din cadrul secției, în cazul sesizărilor formulate în procese pornite începând cu data de 15.02.2013 (data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă) și până la data de 31 decembrie 2018⁴, respectiv un număr de 12 judecători pentru sesizările formulate în procesele pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019⁵.*

II.3. Resurse umane

La data de 1 ianuarie 2024, Secția de contencios administrativ și fiscal era înscrisă în Statutul de funcții al Înaltei Curți de Casație și Justiție cu un număr de

⁴ Potrivit dispozițiilor art. XIX alin.2 din Legea nr. 2/2013, coroborate cu OUG nr.62/2015 și OUG nr.95/2016, sesizările în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, formulate în procese pornite începând cu data de 15.02.2013 și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv, se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție și 8 judecători din cadrul secției respective.

⁵ A se vedea dispozițiile art. 524 alin.6 Cod de procedură civilă

114 posturi (38 posturi de judecător, 37 posturi de magistrat asistent și 39 posturi de grefieri).

În privința numărului de **judecători**, pe parcursul anului 2023, în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal și-au desfășurat activitatea pe diverse perioade de timp, date fiind pensionările și promovările, un număr de 29 de judecători, constituiți în 10 completuri de judecată.

În anul 2023 au promovat 8 judecători Înalta Curte de Casație și Justiție- Secția de contencios administrativ și fiscal (4 începând cu data de 1.01.2023, 1 începând cu 1.05.2023 și 3 începând cu 1.03.2023).

De asemenea, pe parcursul anului 2023, 8 judecători au fost eliberați din funcție prin pensionare.

De asemenea, 3 alți judecători din cadrul secției au solicitat eliberarea din funcție, prin pensionare, începând cu luna februarie 2024, respectiv aprilie 2024.

Importat de menționat faptul că, în ședința din 2.11.2023⁶, Secția pentru Judecători a Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât organizarea unui nou concurs de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție în perioada noiembrie 2023 - martie 2024, fiind scoase la concurs 6 posturi pentru Secția de contencios administrativ și fiscal.

În privința **magistraților asistenți**, în anul 2023 schema de personal a Secției de contencios administrativ și fiscal a cuprins 37 de posturi, însă doar 29 de magistrați asistenți și-au desfășurat activitatea pe întregul an.

Repartizarea magistraților asistenți în constituirea celor 10 completuri de judecată organizate la nivelul secției s-a concretizat într-un număr stabil de 3 magistrați pe fiecare complet de judecată.

Referitor la **personalul auxiliar de specialitate**, în anul 2023 schema de personal a secției a cuprins un număr de 39 de posturi de grefieri. Și în anul 2023, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal s-a optat pentru o stabilizare a grefierilor pe cele 10 completuri de judecată, fiind alocați câte 2 grefieri de ședință. (stabili pe fiecare complet de judecată).

II.4. Resurse materiale

Începând cu luna ianuarie 2019, Secția de contencios administrativ și fiscal funcționează în sediul secundar închiriat, situat în Bulevardul Octavian Goga nr. 2, sediu în care au fost temporar mutate, începând cu vara anului 2023 și celelalte secții.

Spațiul, inițial generos, s-a aglomerat prin cedarea a 3 birouri către procurori și mutarea cabinetului vicepreședintelui în partea ocupată de SCAF. Sălile de ședință sunt, de asemenea, partajate cu celelalte secții.

⁶ Hotărârea 2570/2.11.2023 a Secției pentru judecători a SCAF

Deși condițiile de lucru pot fi considerate corespunzătoare și asigură solemnitate pentru cetățenii care intră în contact cu instanța supremă, totuși soluția acestui sediu secundar este departe de a fi optimă, din perspectiva asigurării unității și funcționării integrate a instanței supreme, precum și a imaginii acesteia în percepția publică, impunându-se ca aceasta să funcționeze într-un sediu unic, care să reflecte poziția sa în sistemul judiciar.

Din punct de vedere al resurselor IT, dotarea materială este bună, fiecare judecător, magistrat-asistent și grefier având calculator de generație nouă - intel core i7, acces la imprimante Lexmark de mare capacitate, la Scanner/Xerox și la aplicații legislative.

De asemenea, judecătorii, magistrații-asistenți și grefierii au acces la folderul comun cuprinzând Monitorul Oficial, hotărârile Colegiului de conducere, hotărârile judecătorești pronunțate la nivelul secției, hotărârile pronunțate în mecanismele de unificare a jurisprudenței (recurs în interesul legii și completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).

Noul website al Înaltei Curți de Casație și Justiție, funcțional începând cu 2021, conține o platformă de servicii digitale (dosarul electronic, serviciul de comunicare electronică a actelor de procedură, biblioteca digitală care include și noul motor de căutare a jurisprudenței, creând posibilitatea căutării jurisprudenței indexate după cuvinte cheie și/sau după materie).

Începând cu luna noiembrie 2021, dosarul electronic a fost dezvoltat și îmbunătățit, adăugându-se și funcționalitatea privind depunerea electronică a documentelor adresate Înaltei Curți, atât în ce privește activitatea judiciară, cât și activitatea administrativă a acesteia.

Este operațional, de asemenea, sistemul de comunicare electronică a actelor de procedură (TDS), părțile având posibilitatea de a solicita comunicarea electronică a actelor de procedură.

Noua lege privind organizarea judiciară a formalizat la nivel legislativ Dosarul Electronic Național de natură să permită, cu respectarea legii, accesul părților prin internet la dosarul cauzei, comunicarea electronică a actelor de procedură precum și posibilitatea depunerii, în aceeași modalitate, a unor acte la dosarul cauzei.⁷ Prin normele tranzitorii ale noii legi de organizare judiciară s-a reglementat posibilitatea ca până la data de 1 ianuarie 2024, fără a aduce atingere dispozițiilor art. 15 alin. 5, prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție să poată fi adoptate reguli adecvate privind implementarea unor aplicații informatice de natură să permită, cu respectarea legii, accesul părților prin internet la dosarul cauzei, comunicarea electronică a actelor de procedură, precum și posibilitatea depunerii în aceeași

⁷ art. 15 alin.6 din Legea nr. 304/2022

modalitate a unor acte la dosarul cauzei⁸, în prezent dosarul electronic fiind funcțional.⁹

Totodată, implementarea sistemului informativ dezvoltat în baza Planului de digitalizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție va permite transcrierea înregistrărilor ședințelor în mod automat, printr-o aplicație informatică ”*speech to text*” bazată pe inteligența artificială și Machine Learning. Aceasta are rolul de conversie audio în text cu o acuratețe de minim 90%, grefierii de ședință beneficiind astfel de un sprijin real pentru redactarea rapidă a încheierilor de ședință, fiind facilitat astfel și accesul rapid al părților la consemnările instanței.

II.5. Analiza activității Secției de contencios administrativ și fiscal

Din analiza parametrilor de desfășurare a activității Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023 se remarcă o tendință de ușoară scădere a numărului de dosare nou-intrate, aflate în diferite stadii procesuale, respectiv 4.974 de dosare în anul 2023, comparativ cu 5.340 dosare înregistrate în anul 2022, dar se menține o tendință de creștere față de anul 2021, respectiv 4.974 de dosare înregistrate în anul 2023, comparativ cu 4.772 dosare înregistrate în anul 2021.

Astfel, în cursul anului 2023, Secția de contencios administrativ și fiscal a fost investită cu aproximativ jumătate din numărul total de dosare rulate de către instanța supremă. Cu toate acestea, prin efortul asumat de către judecători și celelalte categorii de personal din cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, indicatorii de calitate au cunoscut evoluții pozitive semnificative.

Pentru o completă ilustrare a volumului de activitate al Secției de contencios administrativ și fiscal prezintă importanță următorii indicatori statistici:

II.5.1. Cauzele aflate pe rol

Secția de contencios administrativ și fiscal a avut de soluționat în anul 2023 un număr de 10.056 dosare, volum de dosare rezultat prin însumarea numărului de dosare nou înregistrate în cursul anului 2023 (4.947 dosare) cu numărul de dosare rămase nesoluționate la sfârșitul anului 2022 (5.109 dosare), constatându-se o scădere a dosarelor pe rol în anul 2023 față de anul 2022, când secția a avut pe rol 11.093 cauze, cu 1.037 cauze (scădere cu 9,4%) și față de anul 2021, când secția a avut pe rol 12.108 dosare, cu 2.052 cauze (scădere cu 17%).

Din numărul total de 10.056 al cauzelor de soluționat, 8.297 de cauze au fost în stadiul procesual recurs (82,5%), iar restul de 1.759 alte cauze (17,5%), din care: 616 conflicte de competență (35%), 358 strămutări (20,3%), 211 contestații / litigii

⁸ A se vedea art. 164 alin.2 din Legea nr. 304/2022

⁹ Potrivit art. 164 alin.1 din Legea nr. 304/2022 „Dispozițiile prezentei legi privind implementarea Dosarului Electronic Național la nivelul instanțelor judecătorești se aplică de la 1 ianuarie 2024”.

magistrați (12%), 200 contestații în anulare (11,4%), 268 revizuiți (15,2%), 106 alte cauze (6%).

Raportat la un număr de 10 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023, rezultă o medie a dosarelor aflate pe rolul secției în anul de referință de 1.005 dosare/complet.

II.5.2. Cauzele nou intrate

În anul 2023 au fost înregistrate 4.947 de cauze, față de 5340 de cauze nou intrate în anul 2022, înregistrându-se o diferență de 393 cauze (ceea ce reprezintă o scădere a numărului de dosare nou intrate cu 7,4%, față de anul 2022), respectiv față de 4.772 de cauze nou intrate în anul 2021, înregistrându-se o diferență de 175 cauze (ceea ce reprezintă o creștere a numărului de dosare nou intrate cu 3,6% față de anul 2021).

Structura dosarelor nou înregistrate pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023, pe stadii procesuale, reflectă faptul că, din totalul de 4.947 de dosare nou intrate, 3.666 de dosare sunt în stadiul procesual recurs (74%), iar restul de 1.281 de dosare în stadiul procesual contestație în anulare, revizuire, fond (conflicte de competență, strămutări, litigii magistrați) ori alte cauze (26%).

Raportat la un număr de 10 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023, rezultă o medie a dosarelor nou intrate în anul de referință de 495 de dosare/complet.

II. 5. 3. Cauzele soluționate

Datele statistice reflectă că în cursul anului 2023 au fost soluționate 6.172 de dosare, în creștere cu 188 dosare față de anul 2022 (când au fost soluționate 5.984 cauze), înregistrându-se astfel o creștere a numărului de dosare soluționate cu 3,1%, respectiv în scădere cu 183 dosare față de anul 2021 (când au fost soluționate 6.355 cauze), ceea ce reprezintă o scădere cu 2,9% a numărului de dosare soluționate în anul 2023 față de anul 2021.

Din totalul de 6.172 de dosare soluționate, un număr de 4.807 de cauze (78%) au fost recursuri, iar restul de 1.365 (22%) alte cauze (542 conflicte de competență, 261 strămutări, 144 fond - litigii magistrați, 161 contestații în anulare, 190 revizuiți, 67 alte cauze).

În anul 2023 au fost pronunțate 6172 de hotărâri, dintre care 5.898 de decizii și 274 încheieri finale de dezinvestire cu număr, la care se adaugă 710 încheieri finale de dezinvestire fără număr. Totodată, au fost soluționate 695 dosare asociate.

Raportat la un număr de 10 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023, rezultă o medie a dosarelor soluționate în anul de referință de 617 dosare/complet.

II.5.4. Cauzele rămase în stoc la sfârșitul anului 2023

La sfârșitul anului 2023, existau pe rolul secției 3.884 cauze, înregistrându-se o scădere cu 1225 de cauze față de nivelul anului 2022, când stocul s-a situat la 5.109 de cauze, reprezentând o scădere a stocului de dosare cu 24%, respectiv o scădere cu 1.869 de cauze față de nivelul anului 2021, când stocul s-a situat la 5.753 de cauze, ceea ce reprezintă o scădere cu 32,5% față de anul 2021.

Din totalul de 3.884 al dosarelor rămase pe rol, 3.490 dosare (90%) sunt în stadiul procesual al recursului, iar restul de 394 dosare (10%) alte cauze (74 conflicte de competență, 97 strămutări, 67 contestații/litigii magistrați, 39 contestații în anulare, 78 revizui, 39 alte cauze). La acestea se adaugă 89 dosare asociate.

Raportat la un număr de 10 completuri de judecată funcționale pe parcursul anului 2023, rezultă o medie a dosarelor rămase pe rol la sfârșitul anului 2023 de 388 de dosare/complet.

II.6. Încărcătura pe judecător, magistrat asistent și greșier

Eforturile depuse de judecătorii și personalul Secției de contencios administrativ și fiscal au fost considerabile, atât prin prisma volumului de activitate, cât și a creșterii complexității dosarelor în contextul dezideratului de menținere a unor standarde înalte de calitate și eficiență și a unui climat organizațional bazat pe înțelegere, comunicare și respect.

Încărcătura pe judecător, magistrat - asistent și greșier

1. Încărcătura pe judecător în componența diverselor formațiuni de judecată

În anul 2023, judecătorii Secției de contencios administrativ și fiscal au participat la activități de judecată, astfel:

a) În compunerea completurilor de 3 judecători:

- încărcătura pe judecător în raport de dosarele rulate, calculată la numărul de judecători care și-au desfășurat activitatea întregul an, respectiv 29 de judecători, a fost, în medie, de 1052 dosare rulate, iar raportat la numărul de judecători din schemă, respectiv 38 de judecători, media dosarelor rulate pe judecător a fost de 803 dosare;

- încărcătura pe judecător în ceea ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri (documente finale de dezinvestire), calculată la numărul de 29 de judecători în funcție a fost, în medie, de 637 dosare, iar raportat la numărul de 38 de judecători din schemă, media dosarelor soluționate a fost de 487 dosare.

b) În compunerea completurilor de 5 judecători constituite la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție au participat 23 de judecători ai secției, din care 7 judecători, ca membri titulari, și 16 judecători, ca membri supleanți.

c) *În compunerea completurilor pentru soluționarea recursurilor în interesul legii* au participat 35 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 1 raport.

d) *În compunerea completurilor pentru dezlegarea unor chestiuni de drept* a participat un număr de 34 de judecători, care au întocmit, în medie, câte 2 rapoarte.

2. *Încărcătura pe magistrat - asistent în constituirea diverselor formațiuni de judecată* (completuri de 3 judecători și completuri de 5 judecători, constituite la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal, având în competență soluționarea recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate de Curtea de Apel București, în temeiul art. 15 alin. (18) din Legea nr. 136/2020):

- în ce privește numărul de dosare rulate, încărcătura calculată la numărul de magistrați - asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, respectiv 29 magistrați - asistenți, a fost, în medie, de 352 dosare, iar raportat la numărul de 37 magistrați - asistenți aflați în schemă, a fost, în medie, de 276 dosare;

- în ce privește numărul de cauze soluționate prin decizii și încheieri de dezinvestire, încărcătura calculată la numărul de 29 magistrați - asistenți aflați în activitate a fost, în medie, de 213 dosare, iar prin raportare la numărul din schema de personal, respectiv 37 magistrați - asistenți, a fost, în medie, de 167 dosare;

- în ce privește numărul de hotărâri redactate, încărcătura calculată la numărul de magistrați - asistenți care și-au desfășurat activitatea pe întregul an, a fost, în medie, de 180 decizii și 7 încheieri finale de dezinvestire cu număr, iar prin raportare la numărul de magistrați-asistenți din schema de personal, a fost, în medie de 140 decizii și 6 astfel de încheieri.

3. *Încărcătura pe grefier de ședință* (raportată la numărul de 19 grefieri de ședință care și-au desfășurat activitatea pe tot parcursul anului).

În anul 2023, grefierii de ședință au rulat, în medie, un număr de 538 dosare.

4. *Încărcătura pe complet*

Raportat la cele 10 completuri de judecată în compunere de 3 judecători care au funcționat pe parcursul anului 2023, media dosarelor rulate pe complet în anul de referință a fost de 1.020 dosare, media dosarelor nou intrate pe complet a fost de 495 dosare, iar media dosarelor soluționate a fost de 617. Numărul mediu de dosare rămase pe rol la sfârșitul anului 2023 este de 388 dosare/complet.

II.7. Evaluarea eficienței și eficacității Secției de contencios administrativ și fiscal prin prisma datelor statistice prezentate

Implementarea indicatorilor de performanță și analiza efectuată în considerarea acestora reprezintă instrumente de introspecție analitică a activității la nivelul instanței, de stabilire a mijloacelor de îmbunătățire a activității și de

creștere a gradului de eficiență¹⁰, concluziile acestora reprezentând un reper în raport de care managerul poate stabili măsuri concrete care să conducă la o mai bună eficiență a activității secției.

Evaluând activitatea Secției de contencios administrativ și fiscal prin prisma indicatorilor de performanță utilizați pentru măsurarea eficienței activității instanțelor judecătorești naționale, se desprind următoarele concluzii:

a) *Rata de soluționare a dosarelor (operativitatea)* calculată exclusiv în raport de dosarele nou intrate — după formula raportul dintre dosarele finalizate în perioada de referință și dosarele nou intrate în aceeași perioadă, exprimată procentual a fost de 124%, un procent ce reflectă eforturile depuse de SCAF pe parcursul anului 2023.

Cu siguranță un aspect important l-a reprezentat menținerea a 10 completuri de judecată pe parcursul anului 2023, opțiunea de a nu desființa niciun complet, în ciuda deficiențelor la nivelul resurselor umane, care au impus un număr mare de ședințe suplimentare pentru judecătoria secției, dovedindu-se una eficientă.

b) *Stocul de dosare* - calculat ca fiind suma dosarelor aflate pe rol la finele perioadei de referință și nefinalizate, exprimată procentual

La sfârșitul anului 2023, pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal se înregistra un stoc de dosare de 3.884, ceea ce reprezintă un procent de 38,6% din totalul dosarelor aflate pe rol.

Deși s-a înregistrat o scădere semnificativă a stocului de dosare nesoluționate la sfârșitul anului 2023, respectiv 3.884 de dosare, comparativ cu anul 2022, când se înregistrau 5.109 de dosare și cu anul 2021, când se înregistrau de 5.753 dosare, un stoc de 3.884 de dosare rămâne în continuare o vulnerabilitate care impune adoptarea unor măsuri de natură să asigure restabilirea echilibrului dintre resursa umană disponibilă și volumul de activitate real.

c) *Durata de soluționare a cauzelor* — timpul mediu scurs între data înregistrării dosarelor și data pronunțării deciziei finale

Datele statistice prezentate indică faptul că 73% din totalul cauzelor deduse judecării pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal în anul 2023 (respectiv 4.520 dosare) au fost soluționate într-un interval de peste 6 luni, iar în cazul recursurilor, care reprezintă 78% din totalul cauzelor soluționate (respectiv 4.807 dosare având ca obiect recurs), procentul celor soluționate într-un interval de peste 6 luni este de 87% (respectiv 4.193 dosare).

Totuși, este de remarcat faptul că durata de soluționare a dosarelor de recurs la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal s-a redus progresiv și

¹⁰ A se vedea Hotărârea nr. 1305/09.10.2014 a Consiliului Superior al Magistraturii — Secția pentru Judecători prin care s-a aprobat Raportul Grupului de lucru privind eficiența activității instanțelor

constant și în cursul anului 2023 (de la 2 ani la nivelul anului 2019, 1 an și 6 luni la nivelul anului 2020, 1 an și 3 - 4 luni la nivelul anului 2021, circa 1 an la nivelul anului 2022, la 10 luni la sfârșitul anului 2023).

Această vulnerabilitate vizează cauzele aflate în stadiul procesual recurs, iar nu celelalte cauze aflate în stadiul procesual contestație în anulare și revizuire, sau stadiu procesual fond (conflicte de competență, strămutări, litigii cu magistrați), care reprezintă 22% (respectiv 1.365 dosare) din totalul cauzelor soluționate la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal.

d) Redactările peste termenul legal

La sfârșitul anului 2023, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal se aflau în redactare 1.166 de hotărâri pentru care termenul legal de redactare era depășit, comparativ cu 1723 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2022, 2.147 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2021 și 2.640 hotărâri neredactate la sfârșitul anului 2020, pentru care termenul legal de redactare era depășit.

Astfel, se poate constata în continuare o scădere semnificativă a numărului hotărârilor neredactate în termenul legal, în condițiile menținerii unui număr ridicat de cauze soluționate pe parcursul anului 2023.

Capitolul III

Identificarea disfuncțiilor și vulnerabilităților și a soluțiilor propuse pentru prevenirea și înlăturarea acestora

III.1. Analiza SWOT a situației actuale a SCAF

Analiza SWOT a activității Secției este nu doar necesară, dar și utilă în procesul de identificare a factorilor interni și a celor externi care pot influența activitatea instituției supuse eficientizării, precum și pentru determinarea direcțiilor de acțiune viitoare, prin atenuarea efectelor riscurilor și maximizarea oportunităților.

A. Puncte tari

- un corp de judecători de foarte bună calitate, cu o excelentă capacitate de adaptare și de gestionare a situației de criză generate de volumul și complexitatea cauzelor aflate pe rolul SCAF;
- crearea de noi instrumente și structuri cadru pentru eficientizarea mecanismelor informale de unificare a jurisprudenței: Rețeaua Națională de Unificare a Practicii Judiciare și compartimentul de unificare a practicii judiciare; deschiderea față de mecanismele de unificare a practicii judiciare fără caracter obligatoriu și preocuparea permanentă a judecătorilor pentru asigurarea interpretării și aplicării unitare a legii în cauzele deduse judecătii în cadrul SCAF;

- interesul manifestat de judecători pentru specializarea profesională, ca premisă de înfăptuire a unui act de justiție de calitate, disponibilitatea de susținere a participării acestora la programe de perfecționare profesională, în țară și străinătate;
- existența unui corp de magistrați asistenți și de grefieri bine instruiți profesional cu deschidere pentru activitatea de formare profesională atât la nivel individual cât și la nivel centralizat;
- asigurarea permanentă a accesului judecătorilor și a magistraților asistenți la informații de natură legislativă și jurisprudențială;
- operaționalizarea deplină a dosarului electronic și a sistemului ECRIS;
- biblioteca digitală și facilitățile de căutare ale noului motor de căutare a jurisprudenței ÎCCJ;
- respectarea principiului repartizării aleatorii a cauzelor, precum și a principiului continuității în soluționarea cauzelor, în măsură să asigure controlul judecătorului asupra propriului volum de activitate;
- implementarea unor proceduri eficiente privind pregătirea dosarelor în recurs, circuitul dosarelor și forma diferitelor acte de procedură în gestionarea administrativă a dosarelor înregistrate;
- menținerea sistemului de structură de judecată stabilă, în formula trei judecători, trei magistrați asistenți și 1 grefier.
- perspectiva unei stabilități legislative cu privire la statutul magistratului, după finalizarea legilor justiției și găsirea unei soluții legislative rezonabile privind regimul pensiei de serviciu, care ar trebui urmată de o lege a salarizării chiar în anul 2024.

B. Puncte slabe

- dezechilibru vădit al volumului de activitate în raport cu resursele umane alocate secției;
- supraîncărcarea judecătorilor, magistraților-asistenți și grefierilor din cauza volumului excesiv de activitate, raportat nu doar la numărul, ci și la dificultatea dosarelor;
- un stoc ridicat de dosare;
- durata încă mare de soluționare a cauzelor aflate în stadiul de recurs;
- deficiențe în modul de redactare a hotărârilor judecătorești în special la nivelul magistraților asistenți;
- întârzieri semnificative în redactarea hotărârilor judecătorești, în special la nivelul magistraților asistenți;
- insuficienta implicare a magistraților asistenți în prevenirea apariției sau perpetuării unei practici neunitare, precum și în selectarea și publicarea hotărârilor relevante ale secției;

- circuitul deficitar al dosarului după redactarea hotărârii;
- instabilitatea legislativă, pregătirea improprie a adoptării actelor normative, cu impact asupra activității de aplicare și interpretare a legii desfășurate de instanțe.

C. Oportunități

- constituirea la inițiativa președintelui ÎCCJ a unui grup de reflecție cu privire la competențele instanței supreme, ale cărui propuneri sunt așteptate să genereze schimbare și să reaseze aceste competențe astfel încât să corespundă rolului constituțional al instanței supreme în unificarea practicii judiciare;
- implementarea Ecris 5, inclusiv a modulului său de jurisprudență menit a facilita căutarea acestuia; utilizarea ReJUST la nivelul ÎCCJ și dezvoltarea unui motor de căutare similar acestuia pentru jurisprudența ÎCCJ;
- implementarea proiectului Rețelei Naționale de Unificare a Practicii Judiciare, un instrument de cooperare în timp real al ÎCCJ cu celelalte instanțe naționale, ce permite cunoașterea și soluționarea problemelor de practică neunitară prin mecanisme informale, rapide și deopotrivă eficiente;
- propunerea de preluare a recursurilor împotriva hotărârilor vizând anularea actelor administrative cu privire la drepturile salariale ale magistraților la nivelul ÎCCJ, de natură a asigura soluționarea unitară a acestora;
- implementarea programelor de formare profesională a magistraților asistenți anterior începerii activităților acestora;
- preluarea competențelor privind organizarea concursului pentru ocuparea posturilor vacante de magistrați asistenți la nivelul ÎCCJ, cu consecința unei proceduri de selecție mai adaptate nevoilor de recrutare specifice pentru această profesie;
- consolidarea compartimentului de unificare a jurisprudenței;
- intrarea în vigoare a Protocolului 16 la CEDO, pus în aplicare prin Legea nr. 173/2022, un mijloc procedural prin care Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea Constituțională pot solicita Curții Europene a Drepturilor Omului un aviz consultativ cu privire la chestiuni de principiu care vizează interpretarea ori aplicarea dispozițiilor Convenției și ale protocoalelor la aceasta;
- un grad sporit de obiectivitate în procedura de promovare la ÎCCJ, dată fiind partajarea atribuțiilor între evaluarea hotărârilor (de competența comisiei stabilite la propunerea președintelui ICCJ din 2 judecători ÎCCJ și un profesor universitar) și interviul dat în competența CSM.

D. Riscuri

- inexistența unor soluții menite a stopa valul pensionărilor;
- bază de selecție insuficientă pentru concursurile de promovare la ÎCCJ, dată fiind și disproporția vădită între rolul și complexitatea exponențial crescută a responsabilităților judecătorului ÎCCJ și avantajele (inclusiv cele de natură financiară) care o compensează;
- lipsa de coerență legislativă de natură a genera confuzii și incertitudini în interpretarea legii, precum și creșterea necontrolată a numărului de litigii în condițiile în care mecanismul de unificare a practicii judiciare se derulează în paralel cu activitatea de judecată;
- blocarea procesului legislativ având ca finalitate degrevarea instanțelor de cauzele vădit inadmisibile;
- scăderea calității actului de justiție transpusă în jurisprudență neunitară și scăderea calității motivărilor hotărârilor judecătorești.

III.2. Vulnerabilități identificate în activitatea Secției de contencios administrativ și fiscal și măsuri propuse pentru înlăturarea acestora

Progresele remarcabile înregistrate în mandatele precedente se impun a fi continuate, iar vulnerabilitățile identificate în activitatea secției trebuie să își găsească rezolvarea prin metode adecvate.

Vulnerabilitățile identificate pot fi structurate astfel:

a) Volumul de activitate al Secției de contencios administrativ și fiscal

Așa cum rezultă din statele statistice prezentate, volumul de activitate al secției a continuat să rămână la un nivel inacceptabil pentru o instanță supremă și pentru rolul pe care aceasta ar trebui să îl aibă într-un sistem jurisdicțional, ceea ce reprezintă în continuare o problemă majoră, de natură a afecta în mod real calitatea activității secției.

Este incontestabil că volumul de activitate al Secției de contencios administrativ și fiscal este disproporționat, aceasta fiind investită cu aproximativ jumătate din numărul total de dosare rulate de instanța supremă.

O posibilă rezolvare este reconfigurarea competențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, printr-o revizuire a legislației, de natură a reaseza instanța supremă pe poziția sa în sistemul judiciar, punând în centrul competențelor sale unificarea practicii judiciare. Este inadmisibilă inexistența unui mecanism procedural care să împiedice încărcarea rolului instanței supreme cu căi de atac vădit inadmisibile sau cu diverse cauze de mică importanță.

O perspectivă de înalt profesionalism privind formularea unor propuneri de îmbunătățire a legislației sub acest aspect este așteptată din partea Grupului de reflecție constituit de președintele instanței supreme cu implicarea mediului academic.

De altfel, propunerile Înaltei Curți de modificare a competenței au fost incluse în noua Strategie de dezvoltare a sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025¹¹ și în Planul de acțiune aferent acesteia, unul dintre obiectivele specifice ale obiectivului strategic 6 -Consolidarea capacității instituționale la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție fiind reprezentat de „*Reașezarea competenței de judecată a Înaltei Curți de Casație și Justiție și adoptarea schemei de personal la noile competențe*”. Potrivit planului de acțiune acest obiectiv urmează a fi atins în principal, prin: elaborarea documentului de analiză incluzând propuneri de modificare a legislației privind competența Înaltei Curți de Casație și Justiție și elaborarea proiectelor de acte normative care intră în competența Ministerului Justiției.

Începând cu finalul anului 2023 a început să își facă simțite efectele una dintre propunerile Înaltei Curți privind reducerea competenței Secției de contencios administrativ și fiscal, respectiv cea introdusă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților și pentru modificarea altor acte normative, intrată în vigoare la data de 24 septembrie, prin care au fost aduse modificări unor dispoziții cu real impact asupra volumului activității Secției de contencios administrativ și fiscal, referitoare la modificarea căii de atac ce poate fi exercitată împotriva deciziilor prin care Fondul de garantare a asiguraților respinge plata sumelor solicitate. Este de așteptat ca la nivelul anului 2024 să se realizeze o reducere semnificativă a cauzelor nou intrate cu acest obiect.

Nevoia de reașezare a competențelor Înaltei Curți nu vizează doar nevoia de degrevare a instanței supreme de cauzele lipsite de importanță, ci și nevoia ca anumite cauze, susceptibile de a genera o practică neunitară cu un impact major, precum cele în materia drepturilor salariale ale magistraților, să fie soluționate în mod definitiv la nivelul instanței supreme, pentru a permite mecanismelor de prevenire a practicii neunitare (hotărâri de principiu sau sesizarea Înaltei Curți pentru pronunțarea unei hotărâri pentru dezlegarea unei chestiuni de drept) să intervină imediat, evitând riscul perpetuării unei practici neunitare consolidate.

Tocmai de aceea una din propunerile venite din partea Înaltei Curți în contextul proiectului legii salarizării este transferarea acestei competențe de soluționare a căii de atac în cazul acestor litigii la SCAF (dacă se solicită anularea ordinului de salarizare sau a unui alt act normativ) sau la Secția a II-a civilă, după caz.

¹¹ Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025 a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 436 din 30 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 322 din 1 aprilie 2022.

La nivelul secției au fost formulate propuneri care vizează o reconfigurare a competenței materiale a instanțelor judecătorești în ceea ce privește litigiile inițiate în baza unor acte normative, cum ar fi:

- Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare;

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România;

- Legea audiovizualului nr.504/2002;

- Ordonanța Guvernului nr.27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor;

- Legea nr. 297/2004 privind piața de capital;

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România;

- Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare.

Propunerile formulate de reconfigurare a competenței materiale a instanțelor judecătorești au în vedere realizarea unui echilibru mai bun între nivelul de complexitate al cauzelor și nivelul de jurisdicție al instanței, precum și asigurarea unei reglementări unitare a competenței instanțelor judecătorești.

Cu titlu exemplificativ, în litigiile inițiate în baza Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, Legii nr. 504/2002, Legii nr. 297/2004, majoritatea cauzelor au ca obiect decizii prin care sunt dispuse măsuri care prin natura lor juridică sunt asimilate celor dispuse în materie contravențională, gradul de dificultate al acestui tip de litigii nefiind suficient de ridicat pentru a necesita intervenția celui mai înalt for jurisdicțional național în soluționarea lor.

Trebuie arătat că o inițiativă poate prematur abandonată a reprezentat-o Proiectul de Lege pentru completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (PLx. 676/2020), prezentată în Biroul permanent al Camerei Deputaților la data de 16.11.2020, avizat pozitiv de Consiliul Superior al Magistraturii, dar care a primit aviz negativ de la Consiliul legislativ, în final ajungându-se la încetarea procedurii legislative prin neîncadrarea în prevederile art.63 alin.5 din Constituția României revizuită.

Proiectul legislativ a fost fundamentat pe o serie de motive care au rezultat din activitatea instanțelor de judecată, inclusiv cea a instanței supreme și au impactat negativ procedura judiciară atât la nivelul celerității procedurii judiciare, cât și cu privire la augmentarea cheltuielilor bugetare aferente unor asemenea situații: volumul semnificativ de cereri și căi de atac informale și neinteligibile, cereri cărora nu li se poate identifica natura sau scopul urmărit prin demersul judiciar respectiv; existența unor cereri vădit inadmisibile care nu se circumscriu

competenței instanței; existența unor cereri identice ce au fost examinate anterior și care nu conțin nici un element de noutate; angrenarea întregii proceduri judiciare pentru cererile mai sus-menționate, cu impact în planul timpului alocat unor asemenea demersuri, cu consecința generării unor costuri bugetare însemnate; o încărcare excesivă a instanțelor cu aceste cereri informe sau neinteligibile, cu impact în planul soluționării proceselor într-un termen optim și previzibil.

Consider că aspectele inserate în expunerea de motive a propunerii legislative analizate continuă să fie încă actuale la nivelul SCAF, fiind oportun a se căuta în continuare mecanisme și proceduri legale pentru diminuarea consecințelor unor asemenea cereri informe sau neinteligibile.

Dacă la nivelul Înaltei Curți a fost găsită o soluție parțială pentru această problemă prin calificarea acestor cereri informe ca și petiții și soluționarea lor de Biroul de informații și relații publice, curțile de apel continuă să înregistreze aceste cereri drept căi de atac și să le înainteze ca atare instanței supreme, ceea ce face ca ele să continue să ajungă pe rolul SCAF, cu consecințe negative asupra volumului de activitate în detrimentul soluționării unor cauze cu adevărat importante. Cum în multe din aceste cauze nu se solicită nici judecata în lipsă multe ajung să fie suspendate potrivit art.411 alin.(1) pct.(2) C.proc.civ., încărcând astfel și stocul de dosare.

Consider că trebuie găsită o manieră unitară de tratare a acestor cauze și la nivelul curților de apel, astfel încât astfel de cauze să nu mai încarce rolul Secției.

b) Durata procedurilor de soluționare a cauzelor inclusiv sub aspectul termenului de redactare a hotărârilor judecătorești

Potrivit datelor statistice prezentate, un procent ridicat din cauzele deduse judecății (aproximativ 75%) se soluționează într-un interval de timp mai mare de 6 luni.

Deși durata de soluționare a dosarelor de recurs s-a redus constant în ultimii ani, totuși rămâne o vulnerabilitate, fiind necesară continuarea demersurilor inițiate în mandatele anterioare sub acest aspect.

În ceea ce privește activitatea de redactare a hotărârilor judecătorești pronunțate la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal se poate constata o scădere semnificativă a numărului hotărârilor neredactate în termenul legal comparativ cu anii anteriori, însă se înregistrează în continuare un număr foarte mare de hotărâri judecătorești pentru care termenul legal de redactare este depășit.

La aceste întârzieri se adaugă și cele de după redactarea propriu-zisă a deciziei, cauzate de circuitul deficitar al modului în care circulă dosarele pentru semnarea deciziilor și apoi închiderea în Ecris.

Propunerile privind ameliorarea acestor deficiențe se regăsesc în capitolul următor.

c) Fluctuația de personal, în special în privința posturilor de judecător

Din datele statistice prezentate rezultă că Secția de contencios administrativ și fiscal este înscrisă în statul de funcții al Înaltei Curți de Casație și Justiție cu un număr de 38 posturi de judecător, însă în perioada de referință, date fiind pensionările și promovările în funcție, și-au desfășurat activitatea efectiv doar 29 de judecători constituiți în 10 completuri de judecată.

Pe parcursul anului 2023, lansarea în spațiul public a unor proiecte legislative de natură a afecta statutul judecătorilor, alături de efectele supraîncărcării în condițiile unui volum mare de activitate au făcut ca fenomenul pensionării judecătorilor imediat după îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege să continue, situație care se răsfrânge asupra celerității actului de justiție.

Această fluctuație continuă în special la nivelul judecătorilor afectează secția nu numai sub aspectul numeric, ci mai ales prin faptul că îngreunează asigurarea coerenței, transmiterea memoriei instituționale și în final însăși asigurarea unei practici unitare, ajungându-se la repunerea în discuție a hotărârilor de principiu adoptate într-o majoritate care este mereu în schimbare.

La rândul său, ocuparea locurilor vacante presupune derularea unor proceduri de concurs, iar baza de selecție este redusă, fiind formată din judecători cu o vechime în funcție de cel puțin 18 ani și care au îndeplinit efectiv cel puțin 5 ani funcția de judecător la curtea de apel.¹²

În acord cu unul dintre obiectivele stabilite de președintele Consiliului Superior al Magistraturii, ținând seama că rolul central în etapa elaborării hotărârilor judecătorești aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție, membrii comisiei fiind desemnați la propunerea președintelui de secție de către președintele instanței supreme, dintre judecătorii secției corespunzătoare, consider că elaborarea unui material de sinteză a concluziilor acestor comisii de evaluare, care să contribuie la explicitarea criteriilor de evaluare și la asigurarea previzibilității din perspectiva unei autoevaluări a candidatului ar putea constitui un instrument util pentru încurajarea înscrierii unor candidați valoroși la acest concurs și consider că experiența proprie în aceste comisii ar putea fi utilă la elaborarea acestuia, în măsura în care acest instrument va fi considerat oportun de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Un aspect pe care noua lege a salarizării l-ar putea avea în considerare este și stimularea candidaților din curțile de apel din afara Bucureștiului să acceseze această procedură, în condițiile în care, cel puțin la nivelul SCAF, numărul acestor candidați este de la an la an tot mai redus. Nu trebuie negat faptul că, deși cu siguranță nu cel mai important, un factor luat în considerare în alegerea colegilor

¹² A se vedea dispozițiile art. 108 din Legea nr. 303/2022 privind Statutul judecătorilor și procurorilor

din țară este lipsa motivației financiare, în condițiile unei diferențe minime la salariu dublate de un volum și de o complexitate a muncii exponențial crescute, alături de lipsa decontării transportului (în special pentru colegii cu domiciliul la distanțe considerabile) și acordării unei diurne. Deși președintele SCAF nu are vreo atribuție care să îi permită să genereze o schimbare pe acest palier, îmi exprim speranța că noua lege a salarizării va ocaziona și o discuție a acestui aspect.

Se impune a sublinia și că, în vederea asigurării stabilității formațiunilor de judecată și echilibrării resurselor umane alocate fiecărei secții, la nivelul Înaltei Curți s-a constituit un grup de lucru sub autoritatea președintelui instanței supreme, care are ca obiectiv elaborarea unei strategii proprii de resurse umane a instanței supreme.

Totodată, măsurile administrative luate pentru asigurarea stabilității compunerii completurilor de judecată, în condițiile existenței unei rate ridicate de fluctuație a posturilor de judecător, trebuie menținute și întărite în perioada următoare, chiar dacă eficiența acestora este limitată sub aspectul progreselor înregistrate cu privire la reducerea duratei de soluționare a cauzelor.

Capitolul IV

PROPUNERI PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII MANAGERIALE A SECȚIEI

IV.1. Cadrul normativ al exercitării funcției de președinte al Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție

Potrivit art. 21 alin.2 din Legea nr. 304/2022, Înalta Curte de Casație și Justiție se compune din președinte, 2 vicepreședinți, 4 președinți de secții și judecători.

Atribuțiile președintelui de secție sunt prevăzute în Capitolul VIII din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Astfel, potrivit art. 52 alin.2 din Regulament (ROFA), președintele de secție organizează, îndrumă și controlează activitatea secției, în limitele prevăzute de lege și de regulament, ținând seama de dispozițiile președintelui și ale vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de hotărârile Colegiului de conducere, urmărind stabilirea unor proceduri unitare de lucru.

Având în vedere că, în grila rolurilor manageriale, președintele de secție are un rol tehnic, principalele atribuții constă în organizarea administrativ-judiciară a secției, așa cum sunt acestea prevăzute de art. 52 alin.2 din Regulament:

a) organizează, îndrumă și controlează activitatea secției, în limitele prevăzute de lege și de prezentul regulament, ținând seama de dispozițiile președintelui și ale vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și de hotărârile Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, urmărind stabilirea unor proceduri unitare de lucru;

b) stabilește atribuțiile personalului din cadrul secției, prin fișa fiecărui post, și efectuează, potrivit nevoilor secției, redistribuirea personalului pe posturi și a atribuțiilor acestuia;

c) organizează și coordonează activitatea de repartizare aleatorie a cauzelor pe completuri de judecată în cadrul secției și stabilesc regulile aplicabile în situațiile urgente, neprevăzute de lege sau de regulament;

d) îndeplinește acte procedurale sau dispun îndeplinirea actelor procedurale, potrivit legii;

e) aprobă planificarea magistraților-asistenți și a grefierilor de ședință la ședințele de judecată, la propunerea magistratului-asistent-șef;

f) rezolvă corespondența adresată secției;

g) informează președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și vicepreședintele coordonator cu privire la activitatea secției în vederea cunoașterii acesteia și, când este cazul, pentru luarea măsurilor prevăzute de lege și de prezentul regulament;

h) monitorizează, cu sprijinul magistratului-asistent-șef, jurisprudența secției și prezintă periodic președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și vicepreședintelui coordonator informări cu privire la evoluția jurisprudenței și măsurile adoptate în scopul asigurării unei practici judiciare unitare;

i) propune Colegiului de conducere formularea recursului în interesul legii, atunci când identifică divergențe de jurisprudență care nu au fost reglate prin mecanismul prevăzut de art. 57;

j) aduce la îndeplinire orice măsură dispusă de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, de vicepreședintele coordonator sau de Colegiul de conducere, potrivit legii și prezentului regulament.

Președinții de secții pot propune Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție adoptarea hotărârilor privind stabilirea de reguli privind organizarea activității judecătorilor și a completurilor de permanență (prevăzute la art. 20 lit. d), după consultarea judecătorilor, iar, în celelalte cazuri, consultă judecătorii secțiilor, dacă apreciază că este necesar.

Președintele de secție poate prezida orice complet de judecată din cadrul secției.

Cu privire la activitatea de judecată, Președintele Secției exercită următoarele atribuții¹³:

a) ia măsurile necesare pentru desemnarea, în condițiile legii, a judecătorilor secției care intră în compunerea Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept;

b) prezidează Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cazul în care chestiunea de drept privește activitatea secției;

c) dispune, prin rezoluție, măsuri pentru repartizarea aleatorie a cauzelor;

*d) propun judecătorii care compun completurile de judecată din cadrul secțiilor, transmit spre aprobare Colegiului de conducere compunerea completurilor de judecată din cadrul secțiilor și programează ședințele acestora.*¹⁴

În lipsa președintelui de secție, atribuțiile acestuia sunt exercitate de înlocuitorul său stabilit prin hotărâre a Colegiului de conducere ori, în lipsa acestuia, de judecătorul desemnat prin ordin al președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

O altă categorie importantă de atribuții ale președintelui de secție este reprezentată de activitatea de verificare a practicii judiciare la nivelul secției, sens în care convoacă judecătorii secției și supun dezbaterii acestora jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și alte probleme de interes general, în vederea luării măsurilor necesare pentru buna desfășurare a activității secției și pot stabili grupuri de lucru formate din 2-3 judecători și/sau magistrați-asistenți ai secției pentru identificarea problemelor de drept care generează practică neunitară și propunerea de soluții în scopul rezolvării acestora, inclusiv propunerea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție de către Colegiul de conducere al acesteia cu cereri de recurs în interesul legii, în vederea unificării practicii pe diverse probleme de drept.

Prezența judecătorilor la ședințele secției în care se dezbate problemele de drept care au generat sau care au potențialul de a genera practică judiciară neunitară, identificate în activitatea completurilor de judecată și în rapoartele întocmite de Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței este obligatorie, cu excepția cazurilor în care aceștia nu pot participa din motive obiective, iar măsurile se adoptă în prezența a cel puțin două treimi din numărul judecătorilor în funcție, cu votul majorității judecătorilor prezenți, inclusiv al președintelui.

La rândul lor, judecătorii și magistrații-asistenți din cadrul secției au obligația de a semna problemele de drept soluționate diferit în jurisprudența secției și problemele de drept care au potențialul de a genera practică neunitară.

¹³ art.52 alin.5 din Regulament

¹⁴ Art.56 alin.1 din Regulament

La aceste ședințe pot participa, atunci când președintele de secție consideră necesar, și magistrații-asistenți din cadrul secției, iar atunci când se dezbate rapoartele întocmite de Serviciul pentru studiul și unificarea jurisprudenței din cadrul Direcției legislație, jurisprudență și contencios, la ședință participă și un magistrat-asistent alocat secției din cadrul serviciului menționat.

Președintele de secție are atribuții și în ceea ce privește *activitatea magistratului asistent șef din cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal*, acesta fiind subordonat ierarhic, conform art.71 alin.1 din Regulament, președintelui de secție.

Totodată, președintele de secție îndeplinește atribuții și în ceea ce privește *evaluarea criteriilor de competență profesională și de performanță ale magistraților asistenți*, precum și în ceea ce privește evaluarea personalului auxiliar de specialitate și personalului conex din cadrul secției. Astfel, potrivit Regulamentului privind evaluarea activității profesionale a magistraților asistenți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție¹⁵: *"Evaluarea magistraților-asistenți din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție se realizează de către comisii constituite la nivelul fiecărei secții, formate din președintele secției și câte 2 judecători din cadrul acesteia, desemnați, prin ordin, de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție. (art.12 alin.1 din Regulament)."*

De asemenea, potrivit art. 2 din Regulamentul privind procedura de *evaluare a performanțelor profesionale individuale ale personalului auxiliar de specialitate, precum și ale personalului conex din cadrul instanțelor judecătorești*¹⁶, activitatea acestei categorii profesionale este evaluată anual de către conducătorul instanței judecătorești în care își desfășoară activitatea.

Urmare a intrării în vigoare a noii legi de organizare judiciară, președintele de secție va îndeplini și atribuții derivate din *calitatea de membru de drept al Colegiului de Conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție*. Astfel, conform art. 30 alin.3 teza I din Legea nr. 304/2022, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție se compune din președinte, vicepreședinți, președinți de secție și 4 judecători, câte unul pentru fiecare secție, aleși pe o perioadă de 3 ani în adunarea generală a judecătorilor.³⁰

¹⁵ Regulament din 27 februarie 2023 privind procedura și criteriile de evaluare profesională a magistraților-asistenți din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și procedura privind promovarea în gradul imediat următor a acestora, publicat în Monitorul Oficial nr. 210 din 14 martie 2023

¹⁶ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 720 din 24 octombrie 2012

IV.2. Propuneri pentru îmbunătățirea activității manageriale a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție

În formularea propunerilor pentru îmbunătățirea activității manageriale a Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție prezentul proiect pleacă de la următoarele principii transversale:

a) Continuitate și progres

Obiectivele propuse urmăresc înlăturarea vulnerabilităților și funcționarea la parametri optimi a Secției de contencios administrativ și fiscal, având la bază direcțiile de acțiune definite în proiectul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și în mandatele precedente ale președinților de secție pentru eficientizarea activității Secției de contencios administrativ și fiscal, astfel încât proiectul de față pleacă de la nevoia de continuare a acestor demersuri, ale căror rezultate sunt evidente, precum și de identificare a unor noi modalități concrete, practice de adaptare flexibilă la schimbarea continuă, urmărindu-se în mod consecvent respectarea valorilor fundamentale ale sistemului judiciar românesc și anume eficiență în gestionarea resurselor și a actului de justiție, îmbunătățirea calității actului de justiție, transparența procedurilor judiciare și a instituțiilor, integritate și responsabilitate, garantarea accesului liber la justiție, respectul față de cetățean.

Nu poate fi negat că SCAF se confruntă în prezent cu provocări specifice în ceea ce privește eficiența actului de justiție, generate de realitatea existenței unui volum foarte mare de activitate, a unei proceduri încă destul de lungi de soluționare a recursurilor, a unor întârzieri mari în redactarea hotărârilor judecătorești, a practicii nu întotdeauna unitare, aspecte a căror remediere impune eforturi manageriale suplimentare.

b) Comunicare și colaborare eficientă cu președintele și cu cei doi vicepreședinți ai ÎCCJ, precum și în interiorul colectivului, componentă importantă în managementul secției

Realizarea eficientă a unui stil de management participativ presupune o bună colaborare atât pe verticală, vicepreședinți, președinte ÎCCJ, cât și pe orizontală, între membrii secției, în scopul realizării unor obiective comune, subsumate creșterii calității actului de justiție.

Numai o relaționare reciprocă pe ambele niveluri poate să conducă la cunoașterea și asumarea punctelor slabe sau forte ale secției, și implicit la posibilitatea găsirii modalităților concrete, practice de înlăturare a vulnerabilităților constatate, într-un termen menit a împiedica acutizarea acestora.

Rolul președintelui de secție, în calitatea sa de manager executiv, se limitează la evaluarea corectă a situației secției, identificarea la timp a aspectelor care pot afecta activitatea secției, comunicarea acestora fără întârziere pe linie verticală, inițierea unor propuneri și măsuri, care odată asumate de personalul secției să conducă, sub coordonarea președintelui și a celor doi vicepreședinți, la adoptarea unor măsuri concrete pentru îmbunătățirea activității SCAF.

Președinții de secție sunt managerii de zonă care au cea mai mare implicare efectivă în activitatea concretă a secției, pe care o organizează din punct de vedere administrativ-judiciar, ceea ce implică o bună cunoaștere a tuturor aspectelor tehnice ale secției, cu particularitățile, specificul și vulnerabilitățile acesteia, dar mai ales o bună colaborare cu factorii decidenți.

Prin urmare, consider esențială consolidarea echipei de conducere și implementarea unui sistem de conducere integrat la nivelul ICCJ, bazat pe însușirea unor obiective comune, pe încredere și respect reciproc, circumscris obiectivului comun privind creșterea calității actului de justiție în cadrul SCAF.

c) Transparența managerială

Comunicarea și colaborarea corectă, completă și deschisă cu întreg personalul secției reprezintă o condiție esențială în realizarea unui act de management participativ, care reclamă o pondere însemnată a deciziilor colective.

Atât în cazul deciziilor individuale, cât și al celor colective, personalul secției trebuie să cunoască motivele care au fundamentat alegerea unei soluții, așa încât receptarea și acceptarea acestora să fie mai rapidă și mai ușoară.

Creșterea gradului de coeziune la nivelul întregului personal și înlăturarea factorilor demotivanți sunt elemente importante ale unui climat organizațional sănătos, care presupune eliminarea barierelor de comunicare, o informare corectă și completă atât cu privire la vulnerabilitățile și deficiențele constatate, cât și cu privire la măsurile propuse în consecință, cu evitarea suprainformării și a speculațiilor informaționale.

Participarea întregului personal la construirea actului decizional, în scopul cunoașterii vulnerabilităților secției și luării unor măsuri pentru corectarea sau preîntâmpinarea unor posibile disfuncționalități reprezintă un element important al unui act de conducere de calitate.

Îmi propun o transparență sporită cu privire la toate demersurile de interes general pentru SCAF.

În acest sens, se impune cunoașterea în timp util de către personalul secției a aspectelor pe care Colegiul de conducere urmează să le dezbată, așa încât președintele de secție să poată prezenta și susține un punct de vedere asumat în cadrul secției. Publicarea în folder-ul comun SCAF a materialelor supuse dezbaterii colegiului de conducere, atunci când se referă la activitatea SCAF, ar constitui un prim pas în acest sens.

Prin adoptarea unui stil de management participativ, care presupune o implicare activă a întregului personal al secției, în limitele de competență specifice, propun următoarele direcții de acțiune pentru eficientizarea managementului Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție:

V.1. Reducerea duratei procedurii în dosarele cu stadiul procesual recurs

Soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil reprezintă prima dintre exigențele pentru respectarea dreptului la un proces echitabil, astfel cum prevăd dispozițiile art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 21 din Constituția României și art. 12 din Legea nr. 304/2022.

Totodată, în Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025 aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 436/2022, s-a prevăzut ca obiectiv strategic eficiența actului de justiție.

Necesitatea soluționării într-un termen rezonabil a cauzelor nu trebuie să se facă însă în detrimentul calității, în special în ceea ce privește calitatea redactărilor, care trebuie să reflecte în mod adecvat complexitatea cauzelor și nivelul ridicat de pregătire profesională al judecătorilor Secției de contencios administrativ și fiscal.

Prin măsurile administrative dispuse în mandatele anterioare conjugate cu eforturile considerabile depuse de personalul secției, s-au înregistrat progrese substanțiale sub aspectul celerității soluționării cauzelor, ținând seama atât de volumul de activitate, cu totul disproporționat, asemănător instanțelor de fond și total atipic pentru o instanță supremă, cât și de creșterea complexității cauzelor.

Așa cum rezultă din analiza activității secției, în prezent durata de soluționare a dosarelor cu stadiu procesual recurs este de aproximativ 10 luni, față de 1 an și 3 luni la sfârșitul anului 2021, fiind afectată și de perioada de inactivitate a dosarelor cuprinsă între momentul repartizării aleatorii a dosarului și momentul stabilirii primului termen de judecată în cauză.

Dacă o măsură cu impact imediat asupra reducerii duratei de soluționare a dosarelor de recurs ar fi înființarea de noi completuri de judecată, care ar prelua și o parte a stocului celorlalte completuri existente la nivelul secției și ar contribui la reducerea duratei de soluționare a cauzelor, acest obiectiv nu este imediat realizabil în contextul actual al schemei de personal.

Astfel, urmare a finalizării concursului de promovare în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, ce urmează a fi finalizat în martie 2023, chiar și în ipoteza ocupării celor 6 posturi vacante de judecător din cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, judecătorii promovați vor fi repartizați cu prioritate în compunerea completurilor existente în locul judecătorilor eliberați din funcție prin pensionare în finalul anului 2023 și 2024. Numai în ipoteza ocupării tuturor posturilor prevăzute în schema de personal a secției ar fi posibilă înființarea unui nou complet de judecată.

Ocuparea posturilor vacante de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție nu se poate face însă cu scăderea standardelor de calitate aferente celei mai înalte poziții în ierarhia instanțelor judecătorești, iar instanța supremă este datoră nu doar să mențină aceste standarde, dar și să constituie un exemplu de profesionalism pentru colegii de la curțile de apel care doresc să promoveze.

Până la ocuparea posturilor vacante și înființarea de noi completuri de judecată, se impune continuarea demersurilor inițiate în mandatele precedente ale președinților de secție, respectiv:

- monitorizarea atentă a duratei de soluționare a cauzelor aflate în stadiul procesual de recurs, prin întocmirea unei evidențe permanente pe fiecare complet de judecată și luarea unor măsuri pentru înlăturarea oricăror deficiențe de ordin subiectiv care ar putea conduce la mărirea nejustificată a duratei de timp necesare soluționării unui dosar;

- asigurarea participării echilibrate la ședințele de judecată, pentru a se evita o supraîncărcare a judecătorilor/magistraților/grefierilor cu consecința afectării calității actului de justiție;

- crearea unor formațiuni stabile pentru fiecare structură de judecată prin generalizarea formulei 1 judecător-1 magistrat asistent-1 grefier, formațiune de lucru care ar permite eficientizarea activității și reducerea duratei de redactare a hotărârilor judecătorești;¹⁷

- reducerea afluxului cauzelor repetitive, vădit inadmisibile, care vizează hotărâri definitive pronunțate de Secția contencios administrativ și fiscal, respectiv cereri al căror conținut nu permite stabilirea obiectului cauzei;¹⁸

- continuarea demersurilor pentru redefinirea competențelor instanței supreme în materia contenciosului administrativ și fiscal.

De asemenea, din punct de vedere organizatoric, se impune un mai bun circuit al dosarelor după momentul redactării hotărârii, actualul flux fiind nu doar unul deficitar, ci și unul care face ca uneori, chiar și după redactarea hotărârii, semnarea și apoi închiderea în Ecris și comunicarea să dureze săptămâni întregi, care se adaugă la durata deja mare a procedurii.

Se impune implicarea magistraților asistenți și a grefierilor în urmărirea dosarelor după momentul redactării hotărârilor, astfel încât acestea să fie semnate și închise în Ecris într-un timp cât mai scurt, pentru a evita înregistrarea unor întârzieri inutile.

V.2. Reducerea termenului de redactare a hotărârilor judecătorești

La intervalul mare de timp de soluționare a cauzelor se adaugă și o durată a redactării hotărârilor care în unele cazuri depășește chiar și 1 an, ceea ce impune continuarea măsurilor dispuse în ceea ce privește activitatea de redactare a hotărârilor judecătorești, care, deși parțial și-au dovedit eficiența, numărul

¹⁷ în prezent, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal fiecare formațiune de 3 judecători are alocați 3 magistrați asistenți și 2 grefieri de ședință

¹⁸ A se vedea Hotărârea Colegiului de Conducere nr. 86 din 30.06.2021

redactărilor peste termen fiind în scădere, trebuie totuși variate și dezvoltate, astfel încât să se ajungă la rezultate substanțial îmbunătățite.

Redactarea hotărârilor judecătorești în termenul legal și stabilirea unor limite temporale maxime pentru deciziile prin care s-a dispus casarea cu trimitere spre rejudecare, ori prin care s-au soluționat incidente procedurale care pot apărea în cursul judecății vor reprezenta o preocupare constantă pentru conducerea Secției de contencios administrativ și fiscal.

De aceea, îmi propun să contribui la crearea în cadrul Secției a unor instrumente de lucru care să conducă la eficientizarea activității și în egală măsură la un grad mai mare de responsabilitate în rândul magistraților asistenți cu privire la necesitatea respectării acestor deziderate de eficiență și calitate.

În acest scop, se va continua monitorizarea lunară a situației privind hotărârile pentru care s-a depășit termenul de redactare, întocmită cu respectarea dispozițiilor Hotărârii nr. 101/30.06.2021 a Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Totodată, se va monitoriza activitatea persoanelor care, în mod constant, înregistrează restanțe¹⁹ și vor fi dispuse măsuri în vederea remedierii deficiențelor de o manieră care să conducă la eliminarea restanțelor în ordinea vechimii acestora²⁰, măsură deja implementată la nivelul secției și care se impune a fi aplicată în continuare. Propun elaborarea unor planuri individuale pentru fiecare magistrat asistent cu un calendar strict, care să permită recuperarea întârzierilor în interval de 1 an.

Se impune o mai bună organizare a muncii magistraților asistenți, care trebuie să învețe să trateze cauzele pe categorii, evitând astfel multiplicarea efortului de redactare în cauze similare. Folderul comun trebuie să găzduiască o secțiune a jurisprudenței secției structurată pe subteme și cuvinte de căutare, astfel încât o hotărâre o dată redactată să devină totodată și un instrument de lucru utilizabil de către ceilalți colegi, scutind din timpul de lucru.

Mai mult, la nivelul Secției se va crea un motor de căutare pe modelul ReJUST care să faciliteze găsirea rapidă a soluțiilor pronunțate în cauze similare care pot ușura redactarea hotărârilor de către magistrații asistenți, simplul acces la folder-ul comun nefiind suficient.

¹⁹ Potrivit art. 7 din Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 101/30.06.2021: „La nivelul fiecărei secții, se întocmește lunar situația privind hotărârile neredactate cu depășirea termenului de redactare, în care vor fi evidențiate distinct:

a) restanțele în cazul hotărârilor pronunțate în soluționarea conflictelor de competență; hotărârile prin care s-a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare; hotărârile pronunțate în cauze în care este întrerupt cursul judecății;
b) restanțele cu o întârziere mai mare de 18 luni;
c) restanțele cu o întârziere cuprinsă între 12 și 18 luni;
d) restanțele cu o întârziere cuprinsă între 6 și 12 luni;
e) restanțele cu o întârziere cuprinsă între 3 și 6 luni.”

²⁰ A se vedea art. 9 din Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 101/30.06.2021

În sfârșit, se impune o mai bună organizare a activității grefierilor de ședință, care pot fi instruiți pentru a prelua cu succes o parte din munca magistraților asistenți, redactând, sub atenta supraveghere a acestora proiecte de decizii în cauzele lipsite de complexitate (anulări de recursuri ca netimbrate sau ca nemotivate etc.)

V.3. Consolidarea mecanismelor informale de unificare a practicii judiciare

Potrivit art. 126 alin. (3) din Constituția României, Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, având, așadar, rolul fundamental de a dezlega sau lămuri problemele de drept care au creat sau pot crea o practică judiciară neunitară prin intermediul mecanismelor de unificare reglementate de lege, respectiv *recursul în interesul legii și pronunțarea unei hotărâri prealabile*.

O jurisprudență coerentă contribuie la asigurarea predictibilității soluțiilor în situații litigioase similare și, astfel, la garantarea dreptului la un proces echitabil din perspectiva respectării principiului securității juridice, element fundamental al statului de drept și la consolidarea încrederii publicului în sistemul judiciar.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recunoscând că divergențele de jurisprudență constituie, prin natura lor, consecința inerentă a oricărui sistem judiciar care se bazează pe un ansamblu de instanțe de fond având competență în raza lor teritorială, a statuat că rolul unei instanțe supreme este tocmai să regleze aceste contradicții de jurisprudență, iar Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate deveni ea însăși o sursă de insecuritate juridică, o practică neunitară persistentă la nivelul său fiind în sine contrară principiului securității juridice.

Pentru atingerea scopului de preîntâmpinare și reglare a divergențelor de jurisprudență, Codul de procedură civilă reglementează două mecanisme de asigurare a unei practici judiciare unitare, respectiv:

- recursul în interesul legii, reglementat în dispozițiile art. 514-518 Cod procedură civilă, având menirea de a remedia divergențele de jurisprudență prin asigurarea pentru viitor a interpretării și aplicării unitare a legii de către toate instanțele judecătorești;

- sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, reglementate de art. 519-521 Cod procedură civilă, având ca scop preîntâmpinarea apariției cazurilor de practică judiciară.

Distinct de aceste mecanisme directe, explicit reglementate, Înalta Curte de Casație și Justiție a creat și o serie de *mecanisme indirecte de unificare a practicii judiciare, respectiv de prevenire a apariției practicii divergente*, prin diseminarea orientărilor jurisprudențiale ale instanței supreme, acestea având însă un rol

orientativ pentru instanțele naționale, de vreme ce în România precedentul judiciar nu constituie izvor de drept.

Din această perspectivă, publicarea *on-line* a întregii jurisprudențe proprii, accesul gratuit la jurisprudența și publicațiile Înaltei Curți de Casație și Justiție, dar și la studii și sinteze de jurisprudență publicate pe site-ul propriu se înscriu în registrul de bune practici pe care instanța supremă le-a inițiat în relație cu celelalte instanțe naționale, cu profesioniștii dreptului, cât și cu destinatarii actului de administrare a justiției, pentru a disemina viziunea sa în legătură cu problemele de drept pe care le soluționează.

Reprezentând unul dintre scopurile primordiale ale instanței supreme, asigurarea unei jurisprudențe unitare la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal trebuie să constituie o preocupare constantă și determinantă în activitatea judecătorilor secției.

În cadrul mecanismelor procedurale menite să asigure o practică judiciară unitară, în temeiul dispozițiilor art. 521 Cod procedură civilă, pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție-Complețul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept -compus exclusiv din judecători din cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal, în anul 2023, s-au aflat un număr de 26 sesizări.

În contextul numărului mare de sesizări respinse ca inadmisibile, pentru o mai bună înțelegere a modului în care funcționează acest mecanism și a condițiilor sale de admisibilitate, se impune a menționa că Înalta Curte de Casație și Justiție a publicat pe website-ul său, în secțiunea dedicată Rețelei Naționale pentru Unificarea Jurisprudenței, *Ghidul privind condițiile de admisibilitate ale cererii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile în materie civilă, a cărei elaborare am coordonat-o în calitate de coordonator al Rețelei Naționale pentru Unificarea Jurisprudenței*, un ghid care se actualizează periodic cu deciziile pronunțate în cadrul acestui mecanism de unificare.

Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței

Începând cu luna august a anului 2023, prin Ordinul nr. 253/18.08.2023 al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție din România a fost înființată Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței, demers amplu, ce reflectă preocuparea instanței supreme de a rafina mecanismele existente de remediere a discrepanțelor din jurisprudența națională și de a asigura premisele coerenței acesteia.

Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței are o dublă funcționalitate – pe de-o parte, permite judecătorilor instanțelor naționale să consulte baza de date cu privire la modul în care instanța supremă a tranșat problemele de practică neunitară – prin intermediul mecanismelor directe ori a soluțiilor de principiu, și pe de altă parte, permite curților de apel semnalarea în

timp real a problemelor de practică neunitară identificate în circumscripția acestora.

Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul Serviciului pentru studiul și unificarea jurisprudenței, va indica în cadrul platformei, corespunzător sesizării formulate de curtea de apel, hotărârile sale de referință în legătură cu respectiva problemă de drept, hotărâri care pot fi utilizate de judecătorul național ca mecanisme de *soft law*.

În ipoteza în care instanța supremă nu s-a pronunțat în legătură cu problema de drept semnalată se vor antrena mecanismele procedurale pentru oferirea unor opinii orientative, iar în măsura în care acestea se dovedesc a fi ineficiente se vor iniția demersuri pentru unificarea, pe cale formală, a jurisprudenței.

Așadar, Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței angrenează participarea tuturor judecătorilor implicați în administrarea actului de justiție, fie sub componenta consultării bazei de date, fie din perspectiva posibilității de a semnala în timp real problemele de practică neunitară, generând un răspuns imediat din partea departamentului specializat al Înaltei Curți, asigurându-se astfel evoluția unitară a jurisprudenței instanțelor naționale.

Activitatea Rețelei Naționale pentru Unificarea Jurisprudenței este sprijinită de judecătoria din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și al celor 15 curți de apel desemnați în calitate de puncte de contact. Aceștia sesizează în cadrul Rețelei practica neunitară și problemele de drept care pot suscita apariția acestora la nivelul secțiilor instanței în care funcționează, având totodată rolul de a disemina soluțiile de principiu ale Înaltei Curți, preîntâmpinând astfel perpetuarea unei practici neunitare la nivel național.

Înalta Curte de Casație și Justiție a desemnat câte doi judecători din cadrul fiecărei secții ca persoane de contact pentru relația cu Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței și respectiv cu judecătoria curților de apel, care prin dialog și întâlniri periodice au o abordare proactivă pentru a evita apariția unor orientări divergente în practica instanțelor naționale.

Activitatea Rețelei Naționale pentru Unificarea Jurisprudenței este coordonată la nivel central de un judecător al instanței supreme desemnat prin ordin al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cursul anului 2023, prin intermediul Rețelei au fost comunicate punctelor de contact de la nivelul curților de apel toate hotărârile de principiu adoptate de Înalta Curte de Casație și Justiție în ultimii 5 ani în cadrul mecanismelor informale de unificare a jurisprudenței dezvoltate de instanța supremă, o măsură menită să contribuie la transparentizarea activității instanței supreme și la consolidarea rolului său în unificarea jurisprudenței.

Rețeaua Națională pentru Unificarea Jurisprudenței este totodată strâns legată și de una dintre cele mai semnificative evoluții în materie de digitalizare în

cursul anului 2023, sub coordonarea Înaltei Curți de Casație și Justiție fiind dezvoltată aplicația informatică care permite pe de-o parte consultarea jurisprudenței instanței supreme, iar pe de altă parte semnalarea problemelor de drept care generează practică neunitară.

Unul din dezideratele cele mai importante ale mandatului meu va fi familiarizarea atât a colectivului Secției, cât și a judecătorilor curților de apel cu activitatea Rețelei Naționale pentru Unificarea Jurisprudenței, astfel încât aceasta să devină cunoscută și să fie utilizată la potențialul său, devenind cel mai complex mecanism administrativ de unificare a jurisprudenței, care să contribuie semnificativ la consolidarea rolului instanței supreme de unificator al practicii judiciare.

Registrul de jurisprudență pe materii

Pentru realizarea rolului instanței supreme de a asigura o practică judiciară unitară și previzibilă și pentru a regla divergențele de jurisprudență, începând cu anul 2021, prin Hotărârea Colegiului de Conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 101/30.06.2021, s-a dispus crearea unui Registru de jurisprudență pe materii întocmit de către Compartimentul pentru studiul și unificarea jurisprudenței pe baza fișelor de jurisprudență întocmite de completurile de judecată ale secției, în care se regăsesc hotărâri judecătorești prin care au fost dezlegate probleme de drept relevante pentru secție. Au fost implementate la nivelul tuturor formațiunilor de judecată ale secției fișele de jurisprudență care se întocmesc după fiecare ședință de judecată, în termen de 3 zile, de către magistratul asistent care a participat la ședință, sub supravegherea președintelui de complet. Fișele de jurisprudență cuprind informații cu privire la hotărârile pronunțate în ședință prin care au fost dezlegate probleme de drept relevante ori prin care au fost soluționate cauze repetitive și sunt predate Compartimentului pentru studiul și unificarea jurisprudenței în vederea introducerii datelor în Registrul de jurisprudență.

Pe baza fișelor de jurisprudență și a Registrului de jurisprudență președintele secției și magistratul asistent șef monitorizează evoluția jurisprudenței și supune dezbaterii judecătorilor în ședința Plenului secției cazurile de jurisprudență neunitară, în vederea luării măsurilor legale.

În contextul volumului ridicat de activitate al Secției de contencios administrativ și fiscal, deși completarea fișelor de jurisprudență presupune un efort suplimentar din partea judecătorilor și magistraților asistenți, totuși pe termen lung și mediu, va genera efecte benefice cu privire la preîntâmpinarea divergențelor de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale.

În condițiile în care aceste fișe nu sunt întotdeauna completate sau sunt completate superficial, doar pentru a îndeplini o formalitate, se impune discutarea rolului acestor fișe în colectivul de judecători ai secției, pentru a stabili împreună modalitatea în care acest instrument poate fi eficientizat pentru a constitui într-

adevăr un instrument util demersului pentru care a fost inițiat, de unificare a practicii și a nu se transforma într-un demers desuet și lipsit de utilitate.

Totodată, Registrul de jurisprudență trebuie transformat într-o bază de date care să permită căutarea pe bază de cuvinte cheie prin intermediul unui motor de căutare eficient și să fie accesibil tuturor magistraților asistenți și judecătorilor în folderul comun, în caz contrar utilitatea sa fiind una limitată.

Compartimentul pentru studiul și unificarea jurisprudenței din cadrul Serviciului legislație, studii și documentare

Începând cu data de 1.02.2021 a fost constituit Compartimentul pentru studiul și unificarea jurisprudenței din cadrul Serviciului legislație, studii și documentare, cu scopul de a sprijini activitatea președinților de secție, conferind suportul științific și tehnic pentru realizarea unei intervenții rapide și eficiente, printr-o abordare preventivă, în ceea ce privește eliminarea cazurilor de practică neunitară.

Îmi propun nu doar să valorific potențialul pe care crearea acestui compartiment îl prezintă pentru activitatea Secției, dar și să familiarizez colectivul Secției, în special magistrații asistenți, cu modul de utilizare al materialelor elaborate la nivelul compartimentului, astfel încât acestea să fie de un real folos atât în pregătirea ședințelor de judecată, cât și la redactarea deciziilor.

De asemenea, o cooperare cât mai strânsă cu magistrații asistenți din cadrul compartimentului este necesară pentru ca la întocmirea materialelor compartimentul să țină seama de nevoile reale ale secției și să răspundă în mod prompt acestor nevoi.

În colaborare cu Secția, Compartimentul de studiu și unificare a practicii judiciare trebuie implicat în sistematizarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție pe materii de drept, domenii și probleme de drept, întocmind atunci când este cazul Ghiduri sau fișe de jurisprudență pe materii, în scopul facilitării accesului și consultării bazei de date jurisprudențiale.

Ședințele Plenului judecătorilor Secției în vederea unificării jurisprudenței

Secția de contencios administrativ și fiscal aplică în mod riguros mecanismul de unificare a practicii judiciare instituit încă din anul 2006²¹, în vederea respectării jurisprudenței în materie, în virtutea principiului disciplinei jurisdicționale, aceste întâlniri derulându-se lunar în anul 2023.

În aplicarea dispozițiilor art. 57 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru fiecare ședință a judecătorilor secției în care se dezbate probleme de jurisprudență se întocmește un proces-verbal în care sunt consemnate rezultatele dezbaterilor și

²¹ A se vedea dispozițiile art. 55 din fostul Regulament privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

care se publică în intranet pentru a fi disponibile judecătorilor și magistraților asistenți. Procesele-verbale se transmit la Compartimentul pentru studiul și unificarea jurisprudenței pentru a fi inserate în Registrul de jurisprudență în materia contenciosului administrativ și fiscal.

Chiar dacă aceste modalități de unificare a jurisprudenței nu au un caracter formal și nici forța obligatorie a recursului în interesul legii sau a dezlegării unei chestiuni de drept prealabile, hotărârile de principiu sunt în general respectate de judecătorii Secției, iar diseminarea jurisprudenței către curțile de apel în cadrul RNUPJ poate conduce la prevenirea apariției unor situații de practică neunitară.

V.4. Menținerea standardelor de calitate în pregătirea profesională a personalului secției

Condiție esențială pentru atingerea obiectivului de realizare a unui act de justiție de calitate și garanție a îndeplinirii obiective și imparțiale a atribuțiilor specifice fiecărei categorii profesionale, pregătirea profesională reprezintă un punct forte al Secției de contencios administrativ și fiscal, care trebuie consolidat.²²

Continuarea informării zilnice cu privire la actele normative apărute, accesul la jurisprudența secției, a completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, respectiv a celui pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, la registrul de jurisprudență pe materii întocmit de către Compartimentul pentru studiul și unificarea jurisprudenței reprezintă doar câteva măsuri menite a facilita menținerea unor înalte standarde profesionale.

Sub aspectul identificării nevoilor și a celor mai potrivite măsuri privind formarea profesională a magistraților asistenți și grefierilor, apreciez ca fiind necesară o implicare activă a judecătorilor în stabilirea direcțiilor de formare profesională ale magistraților asistenți, și în egală măsură a magistraților asistenți în formarea profesională a grefierilor de ședință.

În vederea selectării jurisprudenței relevante se impune o implicare directă a judecătorilor, care sunt cei ce știu cel mai bine ce soluții pronunță și în ce măsură sunt acestea relevante, selectarea acestei jurisprudențe doar la nivelul compartimentelor fiind deseori pusă sub semnul îndoielii din punctul de vedere al veritabilei relevanțe, dar și a modului de rezumare.

Consider că ideea unui modul de formare profesională incipientă a magistraților asistenți este o bună practică ce trebuie continuată, fiind esențial ca

²² Potrivit art. 81 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor „Formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor constituie garanția independenței și imparțialității funcției. Formarea inițială și continuă este un drept și o îndatorire pentru judecători și procurori.”

aceștia să urmeze cursuri de tehnică de redactare a hotărârii judecătorești, dar și să fie familiarizați cu instrumentele de căutare necesare exercitării atribuțiilor ținând de căutarea jurisprudenței.

Totodată, formarea grefierilor trebuie orientată spre nevoia de preluare de către aceștia a unora din atribuțiile magistratului asistent, cum ar fi întocmirea de proiecte de decizii în cauze lipsite de complexitate (spre exemplu, anularea recursului ce netimrat, respingerea ca tardiv etc.)

Generalizarea echipelor stabile judecător-magistrat asistent-grefier de ședință prezintă avantajul identificării unor direcții de acțiune care să asigure o pregătire profesională reală, cu implicații asupra calității activității desfășurate de fiecare categorie profesională implicată.

V.5. Sprijinirea procesului de digitalizare a instanței și implementarea rezultatelor acestuia

În deplin acord cu proiectul președintelui ÎCCJ, consider că procesul de digitalizare a instanței trebuie să continue și îmi propun să sprijin orice demers inițiat în acest sens.

În calitate de coordonator al Rețelei Naționale de Unificare a Jurisprudenței, am coordonat și monitorizat dezvoltarea aplicației care permite funcționarea Rețelei, un progres semnificativ în materie de digitalizare a instanței în anul 2023.

Alături de consolidarea Bibliotecii digitale care asigură accesul la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în format electronic, în mod constant, pe măsura redactării și anonimizării hotărârilor, consider importantă dezvoltarea unui motor de căutare a jurisprudenței Secției la îndemâna exclusivă a judecătorilor și magistraților asistenți, după modelul ReJust.

De asemenea, îmi propun să încurajez dezvoltarea și implementarea aplicațiilor destinate personalului propriu, menite să sprijine activitatea curentă a acestora. În această categorie, la nivelul instanței supreme s-a continuat dezvoltarea aplicației Speech to text, astfel că în prezent, aplicația permite transformarea în text a fișierelor audio, cât și transformarea vocii în text, în timp real.

În anul 2023, a fost dezvoltată o nouă versiune a aplicației de anonimizare a hotărârilor judecătorești, în vederea publicării acestora pe platforma de jurisprudență a Înaltei Curți, ceea ce va facilita publicarea unui număr tot mai mare de decizii relevante și va contribui la transparentizarea activității instanței supreme.

Tot astfel, dezvoltarea sistemului Ecris V va facilita căutarea jurisprudenței și, o dată cu implementarea acestuia voi monitoriza încărcarea deciziilor relevante pentru ca acestea să devină accesibile judecătorilor din țară.

V.6.Eficientizarea comunicării la nivelul secției, cât și cu conducerea Înaltei Curți de Casație și Justiție

Canal de comunicare direct între organele de conducere ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (președinte, vicepreședinte, colegiu de conducere, ceilalți președinți de secții) și judecătorii Secției, președintele de Secție este purtătorul de cuvânt al opiniei judecătorilor secției și totodată un facilitator al mesajelor transmise de managementul instanței către colectivul Secției, relația de încredere între președinte ÎCCJ și președintele de secție constituind premisa unui sistem de management participativ, care presupune o bună colaborare atât în plan vertical, cu vicepreședinții și președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, cât și în plan orizontal, cu personalul secției, în scopul realizării obiectivelor comune, în scopul creșterii calității actului de justiție.

Având în vedere structura ierarhică a instanței, președintele Secției are sarcina de a asigura buna organizare și desfășurare a activității proprii, iar o cooperare eficientă, pe ambele niveluri, asigură cunoașterea și asumarea punctelor slabe și a celor forte ale secției, pentru înlăturarea vulnerabilităților constatate.

Președintele de secție, în calitatea sa de manager executiv, evaluează situația reală a secției, identifică la timp aspectele care pot afecta activitatea secției, le comunică de îndată pe linie verticală și inițiază propuneri de măsuri, care, sub coordonarea președintelui și a celor doi vicepreședinți, să conducă la îmbunătățirea activității secției.

Capitolul V

Compatibilitatea planului managerial cu cel al Președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prezentul proiect a fost dezvoltat pornind de la direcțiile de acțiune propuse de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție în proiectul său de candidatură, pe care le transpune, în limitele competențelor președintelui de secție și are ca și coordonate: ***eficientizarea activității secției; calitatea actului de justiție; consolidarea rolului instanței supreme de unificator al practicii judiciare***, obiective deopotrivă asumate și prin proiectul președintelui.

Proiectul de față este pe deplin convergent cu proiectul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și, ținând seama de atribuțiile specifice celor două funcții, propune măsuri specifice necesare la nivelul SCAF pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor generale propuse de președinte.

Astfel, prezentul proiect particularizează și adaptează la nevoile secției măsurile administrative de monitorizare și de intervenție promptă propuse prin obiectivele stabilite de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la continuarea și accelerarea tendințelor pozitive înregistrate în ultimii ani cu privire la reducerea duratei procedurilor, creșterea calității redactărilor și respectarea termenelor legale de redactare.

Un alt obiectiv asumat de președintele Înaltei Curți este reprezentat de dezvoltarea mecanismelor interne și a celor informale de unificare a practicii judiciare, un obiectiv similar fiind dezvoltat și în prezentul proiect.

De asemenea, în proiectul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție există obiective comune cu prezentul proiect legate de rolul instanței supreme ca unificator al practicii judiciare și instanță de casație și reșezarea în mod corespunzător a competențelor acestuia, care susțin măsurile propuse în prezentul proiect în vederea reducerii volumului de activitate.

Totodată, obiectivul vizând apărarea și consolidarea statutului judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție din perspectiva asigurării stabilității corpului de judecători ca o condiție esențială pentru funcționarea eficientă a instanței supreme susține măsurile propuse pentru înlăturarea disfuncției constând în fluctuația existentă la nivelul posturilor de judecător.

Reafirm totodată disponibilitatea mea de a contribui, în exercitarea atribuțiilor specifice rolului managerial al președintelui de secție, la realizarea obiectivelor propuse prin mandatul președintelui, căruia îi revine atribuția coordonării și monitorizării întregii activități a instanței supreme.

Am subliniat încă de la începutul proiectului rolul președintelui de Secție de canal de comunicare între organele de conducere ale Înaltei Curți de Casație și Justiție (președinte, vicepreședinte, colegiu de conducere, ceilalți președinți de secții) și judecătorii Secției, precum și faptul că o relație de încredere între președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și președintele de secție constituie premisa unei delegări eficiente a atribuțiilor către acesta din urmă, asigurându-se, astfel, un sistem de management participativ.

Consider că numai printr-o bună colaborare cu conducerea instanței se poate ajunge la identificarea soluțiilor optime circumscrise obiectivelor generale privind asigurarea celerității soluționării cauzelor și creșterea calității actului de justiție în cadrul Secției de contencios administrativ și fiscal.

Judecător,

Elena Diana Tămaș